

...het valsche om toch nog wandelen, en hooger geres niet door geestelijken.

...den Christus valsche wijze aan Christus den dat men zeeuwig zalig-n moet niet een hooger

...tautas in zijn ars goed be-p letten, dat daardoor zoon- te standpunt

...en alleen een ten leven dat ook een moest gaan, geloof in

...de apostel trekt.

...en, dat geen

...in wierp zich niet en roer en dagen en tortom, niet aar op aller- nederen aard.

...komijn, en

...it dan door op gebod" esteld.

...heid in elke rde, telkens dat ditzelede aar insluipen, slechts ver- e zielen en loef af te

...den tegen- schtaardig- ravaat is, n eenzijdig het gevolg onthouding kringen die zijn, maar filosofische sten op zijn beproeven, drang moet verschijnasel onthouding oor het ge- heid in de

...en, dat hij er op ont- n niet dan het geloof, n zijn Hei- ding; dat een onge- geloovig arm wordt onthouding oor het ge- heid in de

...eds met-

...kele per- veren voor van Gods ping Jezus

...nderwerp n, opdat

...ing.

...naar des n, Joden, e looche- n Naam; der ge- oor zich himaten Koniak

...te weten, dat men wel is, verlicht en onverschuldigd reeds tusschen de twee uitspraken, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *leven* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broeders en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accouchant*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verontwaardigd voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *grijpen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommern, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen *hated*. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten macht, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgeest zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Evenzoo kan men staande houden, dat de Waarheid toch aan ongelooovigen moet gepredikt, opdat zij niet te verontschuldigden zouden zijn, want dat Christus ten val is of ter opstanding, ten oordeel of tot voordeel, ter verlichting van het zieleoof of ter verstokking van het hart. Maar dit alles verandert niets aan het feit, dat iemand die blind en doof geboren is, niet kan zien alvorens zijn oog geopend is, en niet kan hooren dan nadat zijn oor het *Ephtha* heeft ondergaan.

Dit nu maakt dat de Dienst des Woords met deze *dooden* niet kan rekenen.

En zulke ook nog om deze andere reden, dat de Dienaar niet zekere beoordeelen kan wie *dood* is of reeds *leven* in zich draagt, en dat de *dooden* zelf niet weten, dat ze *dood* zijn. Om zijn eigen doof te kunnen luizen, moet men reeds geestelijk licht be- zitten. Want of iemand al zegt: *Ik ben nu eenmaal doof, en wacht al, of de Heere mij komt grijpen ten leven*, daaruit blijkt nog in het minst niet, dat hij wezenlijk de woorden begrijpt, die hij uitspreekt en meent wat hij zegt.

Te weten, dat men wel is, verlicht en onverschuldigd reeds tusschen de twee uitspraken, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *leven* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broeders en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accouchant*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verontwaardigd voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *grijpen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommern, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen *hated*. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten macht, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgeest zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Evenzoo kan men staande houden, dat de Waarheid toch aan ongelooovigen moet gepredikt, opdat zij niet te verontschuldigden zouden zijn, want dat Christus ten val is of ter opstanding, ten oordeel of tot voordeel, ter verlichting van het zieleoof of ter verstokking van het hart. Maar dit alles verandert niets aan het feit, dat iemand die blind en doof geboren is, niet kan zien alvorens zijn oog geopend is, en niet kan hooren dan nadat zijn oor het *Ephtha* heeft ondergaan.

Dit nu maakt dat de Dienst des Woords met deze *dooden* niet kan rekenen.

En zulke ook nog om deze andere reden, dat de Dienaar niet zekere beoordeelen kan wie *dood* is of reeds *leven* in zich draagt, en dat de *dooden* zelf niet weten, dat ze *dood* zijn. Om zijn eigen doof te kunnen luizen, moet men reeds geestelijk licht be- zitten. Want of iemand al zegt: *Ik ben nu eenmaal doof, en wacht al, of de Heere mij komt grijpen ten leven*, daaruit blijkt nog in het minst niet, dat hij wezenlijk de woorden begrijpt, die hij uitspreekt en meent wat hij zegt.

Te weten, dat men wel is, verlicht en onverschuldigd reeds tusschen de twee uitspraken, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *leven* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broeders en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accouchant*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verontwaardigd voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *grijpen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommern, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen *hated*. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten macht, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgeest zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Te weten, dat men wel is, verlicht en onverschuldigd reeds tusschen de twee uitspraken, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *leven* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broeders en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accouchant*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verontwaardigd voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *grijpen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommern, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen *hated*. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten macht, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd zijn; ze kunnen uit sleur een historisch geloof heb- ben; ze kunnen door ideale geestelijke op- winding met zeker tijdgeest zelfs in de spanning van Hebr. 6 komen; maar aan de zaak als zaak doet dit niets af. Wat *dood* is leeft niet, en aan wie nog wezenlijk dood is, kan de prediker niets doen.

Alleen wie *leven* heeft om te hooren, die hoort, *want de Geest tot de gemeente zegt*.

Al wat men daar beneden of daar be- jand leert, leidt rechtstreeks tot de Ar- miniaansche voorstelling van een *zonde- rding*, tot de *genade*; en reeds het enkele denkbeeld van zulk een *voorbereiding* druiacht lijflicht tegen de kern van onze Gereformeerde belijdenis in.

Uitertijde roeping begint eerst van dat punt af te werken, waar de *innerlijke* roe- ping haar ondervangt.

Ook wie *dood* is, kan wel geroerd, soms tot schreien toe bewogen worden, maar zaligmakend schuilt hierin niets.

Het blijft een reuke des doods ten doode. Het eenige wat men zeggen kan, is, dat van een geestelijk doofte zekere verstande- lijke kennis van de Openbaring en van de Waarheid is aan te brengen, niet in zijn zelf, maar in zijn geheugen. En dat dan later als hij ten leven komt, deze voorraad, deze schat van opgedane kennis, hem te stude- kan komen.

Evenzoo kan men staande houden, dat de Waarheid toch aan ongelooovigen moet gepredikt, opdat zij niet te verontschuldigden zouden zijn, want dat Christus ten val is of ter opstanding, ten oordeel of tot voordeel, ter verlichting van het zieleoof of ter verstokking van het hart. Maar dit alles verandert niets aan het feit, dat iemand die blind en doof geboren is, niet kan zien alvorens zijn oog geopend is, en niet kan hooren dan nadat zijn oor het *Ephtha* heeft ondergaan.

Dit nu maakt dat de Dienst des Woords met deze *dooden* niet kan rekenen.

En zulke ook nog om deze andere reden, dat de Dienaar niet zekere beoordeelen kan wie *dood* is of reeds *leven* in zich draagt, en dat de *dooden* zelf niet weten, dat ze *dood* zijn. Om zijn eigen doof te kunnen luizen, moet men reeds geestelijk licht be- zitten. Want of iemand al zegt: *Ik ben nu eenmaal doof, en wacht al, of de Heere mij komt grijpen ten leven*, daaruit blijkt nog in het minst niet, dat hij wezenlijk de woorden begrijpt, die hij uitspreekt en meent wat hij zegt.

Te weten, dat men wel is, verlicht en onverschuldigd reeds tusschen de twee uitspraken, en wie zal zijn zonde en ellende waarlijk kennen, of hij moet zijn bijgelicht door het licht des Geestes.

Over zelfverwij, ontevredenheid over eigen toestand, en uitwendig berouw spreken we nu niet. We spreken van de eenige tegenstelling tusschen *leven* en *leven*, en van die tegenstelling in haar volstrekte beteekenis.

Wel geldt daarentegen in de vergadering der geloovigen" de tegenstelling van *bekeerd* of *onbekeerd*, Johannes de Dooper ontving het *leven* reeds in zijn moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de weg was daarom *niet* bekeerd.

Het kan dus zijn, dat iemand de kiem des levens wel in de ziel draagt, maar dat hij nog niet tot *bekeering* kwam. En nu behoort het ongetwijfeld tot den Dienst des Woords om, als helpend middel in Gods hand, de bekeering der zielen tot doorbrenging te brengen. De bekeering toch gaat nooit anders toe, dan onder de instrumentele werking van het Woord, en de Dienst des Woords heeft hier alsoo een eigen taak en speciale roeping. De Dienst van het Woord doet het *niet alleen*. Het Woord werkt ook *buiten* den Dienst. Ook werkt de Heere geestelijk door innerlijke genade, en uitwendig door de broeders en door de omstandigheden des levens. Maar in elk geval is de Dienst des Woords hier een der aangewezen mid- delen, en een Dienaar die niet er op uit is, om het Woord waarlijk degen bekeerdend dienst bij de gedoopte leden der Kerk te laten verrichten, verlaat zijn roeping niet. De Dienaar is, het zij in heiligen zin verstaan, bij hen die in de geboorte staan, de geestelijke, de geroepene, de van God bestelde *accouchant*.

Eerst zoo verstaat men dan ook, in wat zin er van *bekommerden* sprake kan zijn. Al zulke sprake toch is verontwaardigd voor de Gereformeerde belijdenis, zoo men onder *bekommerden* verstaat, personen, die niet meer geheel *dood* zijn, en toch nog niet geheel *leven*. Met rechte bekommernis kan niemand bekommern zijn, tenzij de genade des levens voorafging.

Maar wordt het in dien zin opgevat, erkent men dat wie echt en recht bekommern is, *reeds het leven ontving*, en dat het nu zijn pligt is, zich te *bekeeren*, dan is zeer zeker is *bekommern* zijn, een Schriftuurlijke aanduiding voor alle diegenen, bij wie de kennis der zonde doorbraak, en die voor de poorte, niet des levens, maar der bekeering staan, om die poorte, gesteund door den Dienst des Woords, in 's Heeren kracht door te gaan.

Dus geen sentimenteel hangen en ver- langen jaar in jaar uit. Een kind blijft geen week, en geen maand, en veel minder een jaar in de geboorte steken. Het uitkomen tot *bekeering* is een heroieke daad, die in Gods kracht op eenmaal doorgaat, en door- gaan moet. Maar ook bij die spanning en onder die worsteling is er een korte poos van *grijpen willen* en nog niet *grijpen hebben*, en de Dienst des Woords moet ook in zulk een zelftoestand indringen, er zich op in- richten, en toezien, dat het slap en ziek zijn voor zulk een geestelijk kranke geen zondige bekoring erlange.

Ook wij stemmen dus van harte toe, dat de Dienst des Woords (niet met de *dooden*, maar wel) met *bekeerd*, met nog *onbekeerd*, en met bekommern, die in de geboorte zijn, te rekenen heeft. Alleen maar ge moogt er geen die *steken* van maken. Staten zijn er slechts twee. Niet *bekeerd* en *onbekeerd*, maar *dood* of *levend*. En de prediking kan niets ter zaligheid doen noch uitwerken, dan waar het *leven* in licht of ontkenning den *dood* reeds vervangt.

Maar *dood* moet dan ook als *dood* geno- men worden, en niet als *zelfdood*, of als *half levend*, of als *aan zichzelf* gevallen.

Dood is God en menschen *hated*. Dood is *onbekwaam* tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Dood is doof, geestelijk stekdoof, en buiten macht, om, bij ont- steuten van alle geestelijk oor, te verstaan.

Zulke *dood*de personen kunnen daarom, dank zij de algemeene genade, dan nog wel met zekere schoone gaven versierd